

Jędrzejów, dn. 07.06.2019r.

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jędrzejowie

System kontroli wewnętrznej obowiązujący w Banku Spółdzielczym w Jędrzejowie zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach, zgodnie z treścią § 3 ust. 1 *Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach* (Dz. U. 2017 poz. 637). Obejmuje on swoim zakresem wszystkie komórki organizacyjne Banku, a także dostosowany jest do skali działalności Banku oraz stopnia podejmowanego ryzyka.

Do głównych celów systemu kontroli wewnętrznej należy zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi,

Nadzór nad systemem kontroli sprawuje Rada Nadzorcza przy pomocy Komitetu Audytu oraz Zarząd Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje ogólny nadzór w zakresie kontroli wewnętrznej. Rada Nadzorcza dokonuje oceny wyników kontroli wewnętrznej w oparciu o otrzymane informacje i sprawozdania z kontroli. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:

1. nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
2. zatwierdza politykę zgodności Banku,
3. co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska do spraw zgodności, stanowiska kontroli wewnętrznej oraz Zarządu Banku.

Komitet Audytu jest niezależną komórką Rady Nadzorczej Banku. Celem Komitetu Audytu jest wspieranie działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku swojego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

1. monitorowanie: procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej, wykonywania czynności rewizji finansowej;
2. kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie ustawowe;
3. informowanie Rady Nadzorczej Banku o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
4. dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku

Zarząd Banku ponosi odpowiedzialność za zorganizowanie i prawidłowe działanie systemu kontroli wewnętrznej ponosi Zarząd Banku. Nadzór z ramienia Zarządu Banku sprawuje Prezes Zarządu. Członkowie Zarządu odpowiadają za funkcjonowanie kontroli wewnętrznej w podległych obszarach działania Banku.

Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienia niezależności odpowiednich komórek. Zarząd Banku nie rzadziej niż raz w roku informuje Radę Nadzorczą o sposobie realizacji tych obowiązków.

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, stanowiskiem kontroli wewnętrznej, audytem wewnętrznym, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:

1. odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
2. odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności,

3. w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

1. Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku – **funkcja kontroli** sprawowana przez Dyrektora /Kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych Banku oraz wyznaczonych pracowników Banku

Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego (kontrola na „drugą rękę”) oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

2. Poziom II to przede wszystkim **Stanowisko ds. zgodności i Kontroli wewnętrznej** oraz inne stanowiska/ komórki organizacyjne w strukturach Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;

Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, w tym w szczególności Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, którego podstawowym zadaniem jest realizacja zadań z zakresu kontroli wewnętrznej w Banku niezależnie od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady ograniczenia konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych. Kontrola ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ma zagwarantowaną niezależność, poprzez usytuowanie w strukturze organizacyjnej, bezpośredni dostęp do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej oraz do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej w strukturze organizacyjnej Banku podlegają bezpośrednio pod Prezesa Zarządu Banku.

Do obowiązków pracownika zatrudnionego na Stanowisku ds. zgodności i kontroli wewnętrznej należy m.in.:

1. Identyfikacja i monitorowanie ryzyka braku zgodności, poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających,

w tym na podstawie analizy rejestru reklamacji;

2. Dokonywanie oceny ryzyka braku zgodności, pomiar lub szacowanie tego ryzyka, w tym ocena ryzyka braku zgodności w związku z wprowadzaniem nowych produktów, angażowaniem się Banku w nowe rodzaje działalności;
3. Projektowanie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontrolnych;
4. Raportowanie w zakresie oceny efektywności adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem oraz funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej;
5. Przygotowywanie raportów z ryzyka braku zgodności w ramach systemu informacji zarządczej, adresowanych do Zarządu i Rady Nadzorczej;
6. Działania na rzecz zapewnienia zgodności działań Banku z prawem oraz przyjętymi standardami postępowania;
7. Opracowywanie projektów regulacji wewnętrznych normujących działanie systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
8. Przeprowadzanie w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku kontroli planowanych oraz doraźnych obejmujących:
 - a) zgodność działania z przyjętą polityką Banku, planami, procedurami, przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, a także zasadami zarządzania ryzykiem w Banku,
 - b) ocenę prawidłowości realizowanych zadań, sprawności organizacyjnej, celowości, gospodarności i rzetelności działania oraz wiarygodności sporządzanych informacji,
9. Przeprowadzanie weryfikacji bieżącej pionowej oraz testowania pionowego w zakresie działań II linii obrony;
10. Identyfikowanie nieprawidłowości, ustalanie ich przyczyn i następstw oraz osób za nie odpowiedzialnych;
11. Koordynowanie wszystkich prac związanych z przeprowadzaniem kontroli wewnętrznych (weryfikacji i testowania) w Banku, a w szczególności:
 - a) współpraca z kierownikami i ewentualnie wyznaczonymi pracownikami jednostek w zakresie planowania i przeprowadzania kontroli oraz postępowania pokontrolnego,
 - b) organizowanie szkoleń dotyczących przeprowadzania kontroli wewnętrznej,
 - c) monitorowanie przestrzegania terminów sporządzania planów kontroli i wydawania zaleceń pokontrolnych,
 - d) sporządzanie sprawozdań dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej z przebiegu zrealizowanych kontroli wewnętrznych,
 - e) przedstawianie wyników kontroli Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku oraz przygotowywanie materiałów na potrzeby dokonania przez Organy Banku oceny systemu kontroli wewnętrznej,

- f) współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie przeprowadzania kontroli oraz postępowania pokontrolnego,
 - g) analiza protokołów z inspekcji dokonywanych przez KNF, Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, Departament Kontroli BPS, PIP, ZUS, US oraz wydanych zaleceń,
17. Monitorowanie wykonania wydanych zaleceń pokontrolnych, w tym przez organy nadzoru oraz przedstawianie Zarządowi Banku informacji na temat sposobu i stopnia ich realizacji.
18. Projektowanie matrycy funkcji kontroli,

Kontrola wewnętrzna w Banku Spółdzielczym w Jędrzejowie na poziomie I i II realizowana jest na podstawie matrycy funkcji kontroli, która stanowi opis: powiązania celów, o których mowa w art. 9c ust. 1 ustawy Prawo bankowe, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem (weryfikacją lub testowaniem) przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych. Matryca funkcji kontroli Banku Spółdzielczego w Jędrzejowie, będąca również planem kontroli wewnętrznej aktualizowana jest w okresach co najmniej rocznych i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą.

3. Poziom III to funkcja **audytu wewnętrznego** realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Uczestników i Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorczą co roku dokonuje **oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej** w zakresie I i II linii obrony na podstawie przedłożonych informacji przez Komitet Audytu, Zarząd Banku, Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta oraz ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKiK). Dokonując oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku Rada Nadzorczą uwzględnia następujące kryteria oceny ustanowione przez Zarząd Banku na I i II linii obrony:

- 1. Wyniki kontroli/ przeglądów/ audytów SSOZ i audytów/ inspekcji zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne Banku;

2. Realizacja zaleceń poaudytowych oraz zaleceń wynikających z ocen zewnętrznych, testowania pionowego i poziomego oraz zaleceń sformułowanych w wyniku inspekcji KNF;
3. Realizacja celów strategicznych Banku;
4. Realizacja planu finansowego Banku;
5. Osiągnięcie wskaźników określonych w Umowie SSOZ BPS;
6. Materializacja ryzyka reputacji;
7. Straty operacyjne;
8. Limity wewnętrzne;
9. Skargi Klientów do KNF;
10. Skargi Klientów wpływające do banku

W procesie oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Rada Nadzorcza wykorzystuje również mierniki realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej.

Sekretarz Rady Nadzorczej

Adam Jach

Przewodniczący Rady Nadzorczej

Zdzisław Borkowski